

FACTSHEET

Hoe gaat het met tieners en jongeren in Nederland?

Een overzicht van de meest recente feiten en cijfers uit representatieve onderzoeken.

*6 december 2024
Raise Up en Hart voor de gemeente*

Eenzaamheid

In elke klas voelen 2 tot 3 kinderen zich eenzaam, ook al op de basisschool.

November 2024

Bron: Universiteit Utrecht

[Onderzoek: in elke klas voelen 2 tot 3 kinderen zich eenzaam, ook al op de basisschool - Nieuws - Universiteit Utrecht](#)

44% van de jongeren van 12-25 jaar voelt zich eenzaam.

Juni 2024

Bron: RIVM 12^e Gezondheidsonderzoek Covid-19

<https://www.rivm.nl/gezondheidsonderzoek-covid-19/kwartaalonderzoek-jongeren/mentale-gezondheid>

Zorgen en problemen

Suïcidaliteit

13% van de jongeren van 12-25 jaar geeft aan dat zij in de afgelopen drie maanden er wel eens of vaker serieus aan dachten om een eind aan hun leven te maken.

Juni 2024

Bron: RIVM 12^e Gezondheidsonderzoek Covid-19

<https://www.rivm.nl/gezondheidsonderzoek-covid-19/kwartaalonderzoek-jongeren/mentale-gezondheid>

In 2023 pleegden 54 kinderen en jongeren (5-20 jaar) zelfdoding. Van de 20-29 jarigen overleden 226 jongeren door zelfdoding. Zelfdoding komt in beide leeftijdsgroepen aanzienlijk vaker voor onder jongens dan meisjes. Onder de 20- tot 29-jarigen komt het bijna drie keer zo vaak voor.

Juli 2024

Bron: Nederlands Jeugd Instituut

<https://www.nji.nl/cijfers/zelfdoding>

Kindermishandeling

In 2017 zijn in Nederland tussen de 90.000 en 127.000 kinderen en jongeren van 0 tot 18 jaar blootgesteld aan een vorm van kindermishandeling. Dat is ongeveer 3 procent van alle kinderen in Nederland. Het gaat hierbij om kinderen waarbij professionals mishandeling hebben gesignaleerd. Aangezien niet alle gevallen van kindermishandeling gesignaleerd worden geldt 3 procent als ondergrens.

Februari 2019

Bron: Nederlands Jeugd Instituut

<https://www.nji.nl/cijfers/kindermishandeling>

Stress

45% van de jongeren van 12-25 jaar voelde zich vaak gestrest in de 4 weken voor het invullen van de vragenlijst.

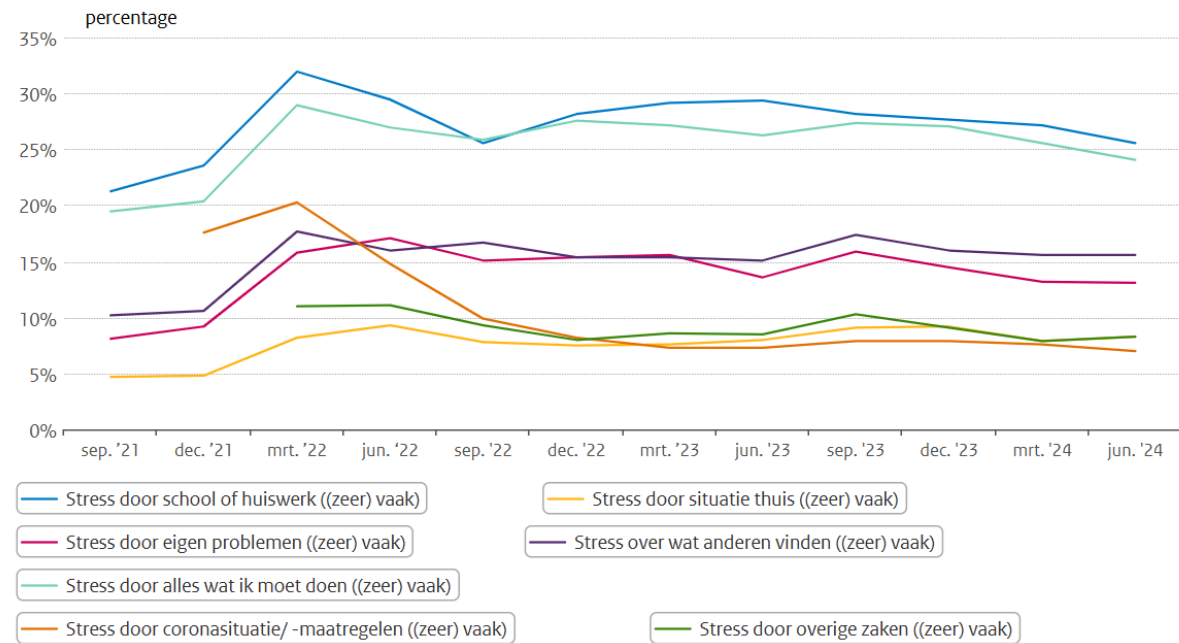
Juni 2024

Bron: RIVM 12^e Gezondheidsonderzoek Covid-19

<https://www.rivm.nl/gezondheidsonderzoek-covid-19/kwartaalonderzoek-jongeren/mentale-gezondheid>

Ervaren stress door....

((zeer) vaak)

Pesten

Ten opzichte van 2021 zijn de pestcijfers toegenomen in zowel het primair onderwijs (PO) als het voortgezet onderwijs (VO). Bij po-leerlingen is dat 17% (was 14%) en vo-leerlingen rapporteerden 9% (was 6%). Het gaat in de meeste gevallen om mondeling pestgedrag. Daarnaast blijkt uit de monitor dat een grote groep leerlingen en medewerkers getuige is van structureel pesten in de klas.

Juli 2023

Bron: Veiligheidsmonitor 2021-2022 van School en Veiligheid

<https://www.scholenveiligheid.nl/kennisbank/veiligheidsmonitor-2021-2022/>

Criminaliteit

In 2023 werd 1,6 procent van de jongeren van 12 tot 23 jaar verdacht van een misdrijf. Dat is minder dan in 2010, toen betrof het 3,7 procent.

November 2024

Bron: Jaarrapport Landelijke Jeugdmonitor CBS

<https://jeugdmonitor.cbs.nl/>

Eetstoornissen

In Nederland lijden niet alleen meer jonge mensen aan eetstoornissen dan vóór de coronacrisis. Ook de problematiek is ernstiger geworden, waardoor bijvoorbeeld dwangvoeding vaker wordt toegepast. Daarvoor waarschuwen experts hoewel concrete landelijke cijfers ontbreken.

Mei 2022

Bron: GGZ nieuws

<https://www.ggznieuws.nl/toename-van-aantal-en-ernst-van-de-problematiek-bij-jongeren-met-eetstoornissen/>

Lichamelijke klachten

52% van de jongeren van 12-25 jaar heeft lichamelijke klachten.

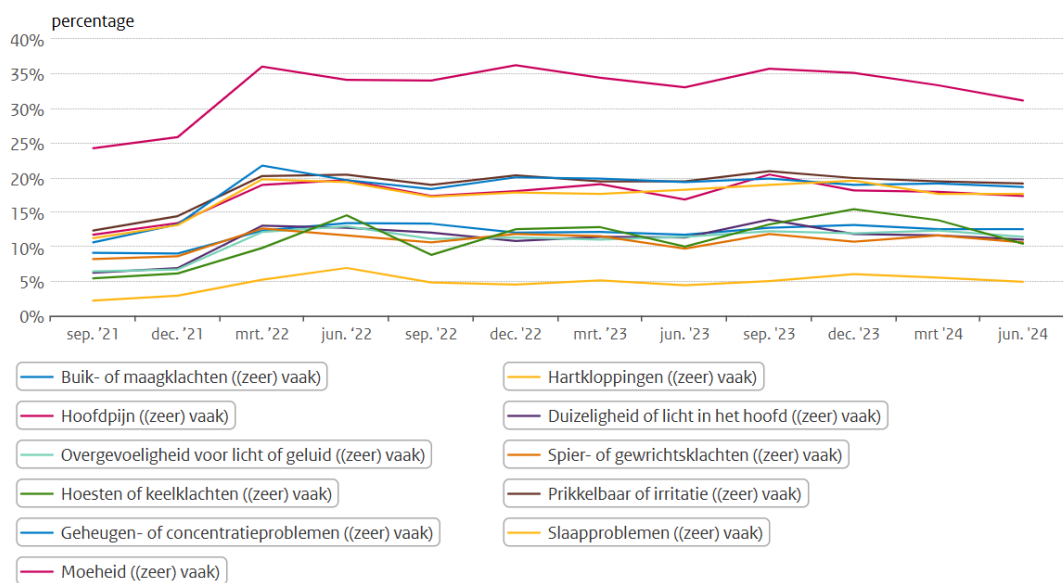
Juni 2024

Bron: RIVM 12^e Gezondheidsonderzoek Covid-19

<https://www.rivm.nl/gezondheidsonderzoek-covid-19/kwartaalonderzoek-jongeren/fysieke-gezondheid>

Lichamelijke klachten

(zeer) vaak

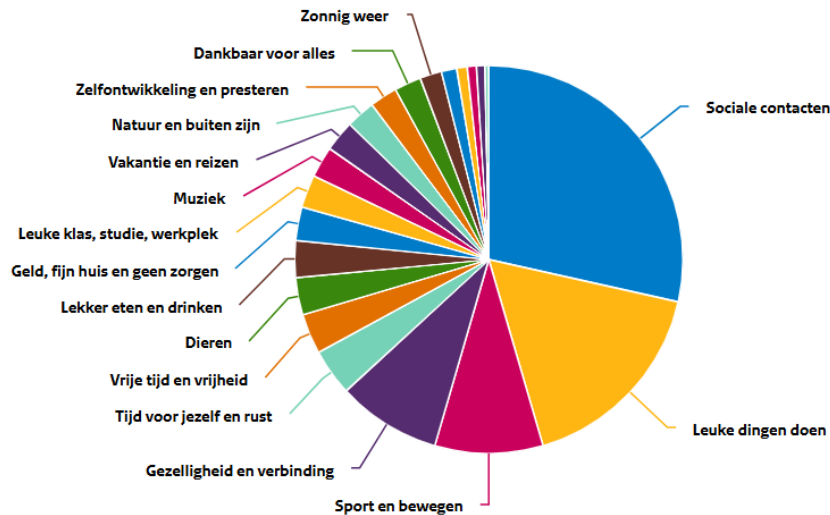
Geluk

Jongeren van 12-25 jaar worden het meest gelukkig van sociale contacten en leuke dingen doen.

Juni 2024

Bron: RIVM 12^e Gezondheidsonderzoek Covid-19

<https://www.rivm.nl/gezondheidsonderzoek-covid-19/kwartaalonderzoek-jongeren/algemene-gezondheid/geluk>

Middelen

Alcohol

In 2023 had 39,6% van de scholieren van het regulier voortgezet onderwijs (12-16 jaar) ooit alcohol gedronken, 34,5% dronk in het laatste jaar alcohol en 22,0% deed dit in de laatste maand. Scholieren zijn gemiddeld 12,9 jaar als zij beginnen met drinken en gemiddeld 13,8 jaar als zij beginnen met *wekelijks* drinken.

September 2024

Bron: Nationale Drug Monitor

[Alcohol 11.3 Gebruik: jongeren en jongvolwassenen - Nationale Drug Monitor](#)

Onder hbo en universiteitsstudenten (16 jaar en ouder), is één op de tien studenten een overmatige en één op de zes studenten een zware drinker.

September 2024

Bron: Nationale Drug Monitor

[Alcohol 11.3.6 Studenten - Nationale Drug Monitor](#)

Roken

In 2023 had 16,1% van de scholieren van het regulier voortgezet onderwijs (12-16 jaar) ooit tabak gerookt, 8,5% rookte in de laatste maand en 2,2% rookt dagelijks. Meer meisjes dan jongens en meer scholieren met een Nederlandse herkomst dan scholieren met een niet-Nederlandse herkomst roken tabak. De leeftijd waarop scholieren voor het eerst gaan roken is 13,4 jaar.

September 2024

Bron: Nationale Drug Monitor

[Tabak 12.3 Gebruik: jongeren en jongvolwassenen - Nationale Drug Monitor](#)

Vapen

Het gebruik van vapes onder mbo-studenten (16 t/m 18 jaar) is fors toegenomen tussen 2021 en 2023. In 2021 had 39% van de mbo'ers ooit een vape gebruikt en lag het dagelijks gebruik op ruim 1%. In 2023 is dit gestegen naar 47% voor ooit gebruik en 8% voor dagelijks gebruik. Het roken van tabak veranderde in deze periode niet; in 2023 rookt 16% van de mbo-studenten dagelijks.

November 2024

Bron: MBO Middelenmonitor

In 2023 heeft een kwart (24,6%) van de leerlingen van 12 t/m 16 jaar ooit een vape gebruikt, 14,3% gebruikte dit in de laatste maand en 4,0% deed dat dagelijks. Van de leerlingen die dagelijks een vape gebruiken, rookt bijna één op de drie (30,0%) ook dagelijks gewone sigaretten. Meer meisjes dan jongens hebben ooit een vape gebruikt. Dit geldt ook voor het gebruik in de laatste maand en dagelijks vaperen.

Augustus 2024

Bron: Scholieren Monitor

Snus (nicotinezakjes)

Van alle leerlingen van 12 tot en met 16 jaar heeft 3,8% ooit snus gebruikt en 1,5% gebruikte in de laatste maand snus. Meer jongens dan meisjes hebben ooit snus gebruikt.

Juni 2024

Bron: Scholieren Monitor

Uit een NOS-enquête onder 38.000 jongeren onder de 18 jaar blijkt dat zo'n 25% snus gebruikt of heeft gebruikt.

April 2022

Bron: NOS en Tabaknee

<https://www.tabaknee.nl/nieuws/item/2551-snus-nog-populairder-dan-gedacht-blijkt-uit-nos-enquete>

Cannabis

In 2023 had 8,5% van de scholieren van het regulier voortgezet onderwijs (12-16 jaar) ooit cannabis gebruikt, 7,0% gebruikte in het laatste jaar cannabis en 4,4% deed dit in de laatste maand. Cannabis is daarmee de meest gebruikte drug onder scholieren. Het cannabisgebruik neemt toe met de leeftijd.

Oktober 2024

Bron: Nationale Drug Monitor

[Cannabis 3.3 Gebruik: jongeren en jongvolwassenen - Nationale Drug Monitor](#)

In 2023 gebruikte bijna een derde van de studenten van 16 jaar en ouder van het hbo en de universiteit cannabis in het afgelopen jaar. Bij 6% van de studenten was er sprake van frequent cannabisgebruik, dat betekent dat zij ten minste één keer per week cannabis gebruikten in het afgelopen jaar.

Februari 2024

Bron: Nationale Drug Monitor

[Cannabis 3.3.4 Studenten - Nationale Drug Monitor](#)

Lachgas

In 2023 had 3,1% van de scholieren van het regulier voortgezet onderwijs (12-16 jaar) ooit lachgas gebruikt, 2,0% gebruikte in het laatste jaar lachgas en 0,9% deed dit in de laatste maand.

September 2024

Bron: Nationale Drug Monitor

[Lachgas 13.3 Gebruik: jongeren en jongvolwassenen - Nationale Drug Monitor](#)

XTC

Ecstasy (XTC) is de meest gebruikte drug onder jongeren die uitgaan. Van de jongeren uit het Grote Uitgaansonderzoek heeft in 2023 meer dan de helft het middel gebruikt.

Maart 2024

Bron: Nationale Drug Monitor

[Ecstasy \(MDMA\) 6.3.4 Uitgaande jongeren en jongvolwassenen - Nationale Drug Monitor](#)

3-MMC en 4-MMC

Tussen 2021 en 2023 is het percentage 16- t/m 18-jarige mbo-studenten dat ooit in het leven 3-MMC heeft gebruikt verdubbeld, van 2,1% naar 4,4%. Ook het gebruik van 4-MMC is in die periode verdubbeld: van 1,2% naar 2,4%. Vanwege de kans op verslaving en gezondheidsrisico's zoals hartkloppingen, angstklachten en slapeloosheid is het belangrijk om opkomst van deze middelen en andere Nieuwe Psychoactieve Stoffen (NPS) te blijven monitoren.

November 2024

Bron: MBO Middelenmonitor

Media

Gamen

30% van de 12-16 jarige scholieren gamet (bijna) dagelijks. Voor vier op de tien leerlingen (41%) varieert het van 1 tot 5 dagen per week. Jongens gamen vaker dan meisjes; van de jongens gamet bijna de helft (45,2%) dagelijks.

Augustus 2024

Bron: Scholieren Monitor

<https://cijfers.trimbos.nl/scholierenmonitor/digitale-media-en-gokken/gamen/>

Een kwart van de jongens (25,5%) gamet per keer gemiddeld 4 uur of meer.

Augustus 2024

Bron: Scholieren Monitor

<https://cijfers.trimbos.nl/scholierenmonitor/digitale-media-en-gokken/gamen/>

Naarmate leerlingen ouder worden neemt het (bijna) dagelijks gamen af. Op 12-jarige leeftijd gamet ongeveer twee op de vijf (38,5%) leerlingen dagelijks, onder 16-jarigen daalt dit percentage naar 18,9%.

Augustus 2024

Bron: Scholieren Monitor

<https://cijfers.trimbos.nl/scholierenmonitor/digitale-media-en-gokken/gamen/>

Problematisch gamen komt onder 2,2% van de scholieren van 12 t/m 16 jaar voor. Ook geeft 7,9% van alle scholieren aan door te gaan met gamen terwijl dit problemen oplevert. Problematisch gamen komt vaker voor onder jongens dan meisjes. Scholieren die problematische gamen hebben ook vaak een intensiever gebruikerspatroon: bijna drie kwart (73,7%) van degenen die problematisch gamen speelt (bijna) dagelijks [games](#) ten opzichte van ruim een kwart (28,7%) onder degenen die niet-

problematisch gamen. Ook is onder leerlingen die (bijna) dagelijkse gamen vaker sprake van problematisch gamen (5,4%) dan onder leerlingen die 1-5 dagen per week gamen (0,8%).

Augustus 2024

Bron: Scholieren Monitor

<https://cijfers.trimbos.nl/scholierenmonitor/digitale-media-en-gokken/gamen/>

Sociale media

Ongeveer negen op de tien scholieren (87,2%) in het voorgezet onderwijs is bijna (dagelijks) actief op sociale media. Voor één op de tien (9,7%) varieert het van 1 tot 5 dagen per week. Meer meisjes dan jongens gebruiken dagelijks sociale media. Vergeleken met 2019 is het percentage leerlingen dat (bijna) dagelijks actief is op sociale media toegenomen (2019: 84,3%).

Augustus 2024

Bron: Scholieren Monitor

<https://cijfers.trimbos.nl/scholierenmonitor/digitale-media-en-gokken/sociale-media/>

Het percentage leerlingen dat (bijna) dagelijks actief is op sociale media is lager onder VMBO basis/kader -leerlingen dan onder leerlingen van de andere schoolniveaus.

Augustus 2024

Bron: Scholieren Monitor

<https://cijfers.trimbos.nl/scholierenmonitor/digitale-media-en-gokken/sociale-media/>

Mediagebruik

Ruim driekwart (76%) van de Nederlanders van 16 jaar en ouder gebruikt zijn smartphone minstens 2 uur per dag en bijna een derde (30%) meer dan 5 uur per dag.

Oktober 2024

Bron: Onderzoek Netwerk Mediawijsheid

<https://netwerkmediawijsheid.nl/onderzoek/onderzoek-wvdm-2024-gezond-schermgebruik/>

Van de 16-30 jarigen gebruikt 94% zijn smartphone vlak voor het naar bed gaan, 89% onder werktijd voor privégebruik, 82% meteen na het wakker worden en 54% neemt zijn smartphone mee naar de wc.

Oktober 2024

Bron: Onderzoek Netwerk Mediawijsheid

<https://netwerkmediawijsheid.nl/onderzoek/onderzoek-wvdm-2024-gezond-schermgebruik/>

39% van de 16-30 jarigen heeft meer contact met vrienden via een beeldscherm dan in de echte wereld.

Oktober 2024

Bron: Onderzoek Netwerk Mediawijsheid

<https://netwerkmediawijsheid.nl/onderzoek/onderzoek-wvdm-2024-gezond-schermgebruik/>

Ruim een kwart (26%) van de 14-18 jarigen zou hun schermgebruik willen verminderen en zou dan vooral meer willen bewegen en iets nuttigs gaan doen.

Oktober 2024

Bron: Onderzoek Netwerk Mediawijsheid

<https://netwerkmediawijsheid.nl/onderzoek/onderzoek-wvdm-2024-gezond-schermgebruik/>

Online gokken

Bijna één op de vijftien (6,7%) 12- t/m 16-jarige scholieren in het voortgezet onderwijs heeft in het laatste jaar [online gegokt](#) voor geld. Jongens doen dit zes keer zo vaak als meisjes. Eén op de twintig leerlingen (4,9%) heeft in een online sportweddenschap voor geld gespeeld. Dit is daarmee het populairste [online gokspel](#), gevolgd door online casinogames (2,4%).

Juli 2024

Bron: Scholieren Monitor

Mediaopvoeding

Veel kinderen en jongeren vinden het goed als hun ouders meekijken op hun telefoon en regels stellen over wat ze wel en niet mogen doen op het internet of over hoe lang ze digitale apparaten mogen gebruiken. Ze missen actieve interesse van hun ouders in hun online leven.

November 2024

Bron: Onderzoek Kinderombudsman

[Jongere mist online betrokkenheid ouder | Nederlands Jeugdinstituut](#)

School

De meerderheid van de jongeren in de derde klas zit op het vmbo (51 procent), gevolgd door de havo (23 procent), het vwo (22 procent) en het algemene leerjaar havo/vwo (4 procent). Het slagingspercentage laat bij alle onderwijssoorten een dalende trend zien, met name onder havisten, waar in 2023 84 procent van de havo-examenkandidaten slaagde. De hoogste slagingspercentages (90 procent of meer) waren onder vmbo-leerlingen.

November 2024

Bron: Jaarrapport Landelijke Jeugdmonitor CBS

<https://jeugdmonitor.cbs.nl/>

Thuiszitters

Sinds 2020/2021 is er jaarlijks een forse stijging in het aantal leerplichtige kinderen en jongeren die geen onderwijs volgen. In schooljaar 2022/2023 ging het om 5.514 leerlingen die langer dan drie maanden niet waren ingeschreven bij een onderwijsinstelling. Daarnaast waren er 3.881 leerlingen die wel in het onderwijs waren ingeschreven, maar langdurig thuis zitten (meer dan vier weken ongeoorloofd verzuim). Van hen gingen er 2.797 langer dan drie maanden niet naar school..

Jeugdzorg

Het aantal kinderen en jongeren dat jeugdzorg kreeg, nam in 2023 met 33 procent toe ten opzichte van 2015. In 2023 ontving 10,5 procent van de jongeren tot 23 jaar in Nederland jeugdzorg.

Bron: Jeugdmonitor 2024.

[Meer kinderen in jeugdzorg in 2023 | Nederlands Jeugdinstituut](#)

Bij alle vormen van jeugdhulp met verblijf zijn kinderen van gescheiden ouders of van ouders die binnen twee jaar gaan scheiden zeer sterk oververtegenwoordigd. Ook bij alle vormen van jeugdhulp zonder verblijf zijn kinderen van gescheiden ouders of van ouders die binnen twee jaar gaan scheiden oververtegenwoordigd.

Januari 2022

Bron: Aanvullend onderzoek bij Jeugdmonitor 2022

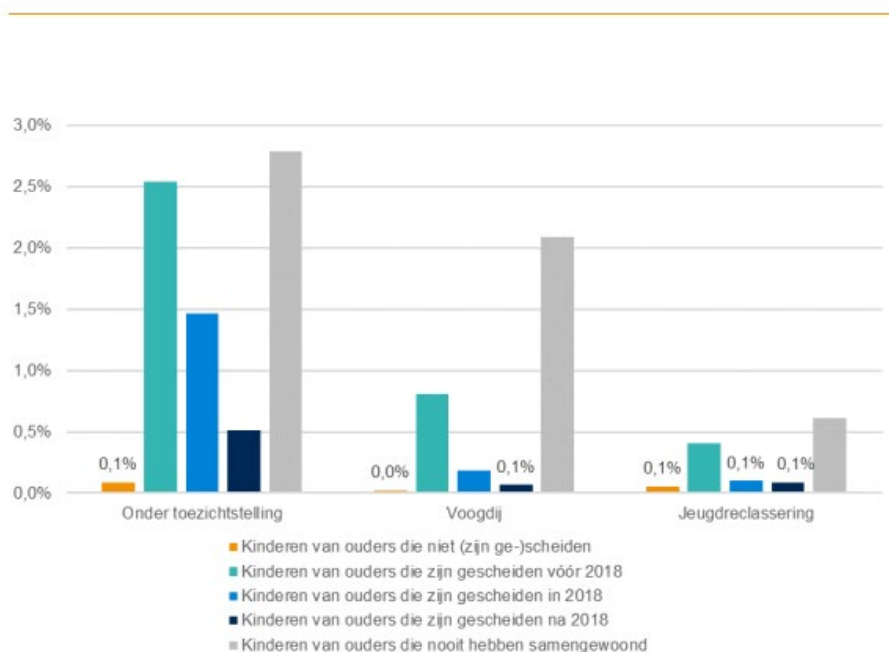
<https://jeugdmonitor.cbs.nl/sites/default/files/2022-03/Rapportage%20relatie%20scheidingen%20ggz%20en%20jeugdhulp.pdf>

De relatie tussen biologische ouders speelt een grote rol bij het voorkomen van jeugdbeschermingsmaatregelen. Deze worden onderscheiden in een ondertoezichtstelling (OTS), een voogdijmaatregel of jeugdreclassering. Bij kinderen van wie beide ouders bij elkaar zijn, komen deze maatregelen zeer weinig voor. Opvallend is het hoge aandeel bij kinderen van ouders die nooit een samenleefrelatie hebben gehad.

Januari 2022

Bron: Aanvullend onderzoek bij Jeugdmonitor 2022

<https://jeugdmonitor.cbs.nl/sites/default/files/2022-03/Rapportage%20relatie%20scheidingen%20ggz%20en%20jeugdhulp.pdf>

Figuur 6. Aandeel jeugdigen met een jeugdbeschermingsmaatregel of met jeugdreclassering, met ouders die al dan niet gescheiden zijn

Relaties en seksualiteit

Jongeren verlangen massaal naar een partner, kinderen en een goede baan. Dat blijkt uit de jeugdtrends 2024 die zes organisaties publiceerden.

[Jeugdtrends 2024 - Kerpunt](#)

Seks zonder verliefdheid vinden meer meiden nu oké (62%) dan in 2017 (47%) en in 2012 (26%). Voor het eerst denken meiden hier hetzelfde over als jongens.

Januari 2024

Bron: Rutgers Onderzoek Seks onder je 25^e
[Onderzoek van Rutgers: Seks onder je 25e \(2023\)](#)

Ruim de helft van de meiden (54%) en een op vier jongens (23%) hebben te maken gehad met fysieke seksuele grensoverschrijding: van ongewenste aanrakingen tot allerlei vormen van seks tegen de wil.

Januari 2024

Bron: Rutgers Onderzoek Seks onder je 25^e
[Onderzoek van Rutgers: Seks onder je 25e \(2023\)](#)

In 2023 waren er 2.890 zwangerschapsafbrekingen bij tieners tot 20 jaar. Daarvan vonden 2.783 plaats in de leeftijdsgroep 15 tot en met 19 jaar. En 107 bij tieners jonger dan 15 jaar. Deze cijfers zijn gestegen ten opzichte van 2022.

2024

Bron: Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd
<https://www.igj.nl/over-ons/igj-in-cijfers/cijfers-zwangerschapsafbreking>

Thuisituatie

Kinderen in de bijstand

Voor het zevende jaar op rij is het aantal bijstandskinderen in Nederland gedaald. Eind 2023 waren dit 184 duizend minderjarigen, dat is 5,7 procent van alle kinderen onder de 18 jaar. Het hoogste aandeel bijstandskinderen (van alle minderjarige kinderen in die gemeenten) wonen in Rotterdam (12,5 procent), Heerlen (12,3 procent), Amsterdam (10,2 procent) en Den Haag (9,5 procent).

November 2024

Bron: Jaarrapport Landelijke Jeugdmonitor CBS
<https://jeugdmonitor.cbs.nl/>

Tienermoeders

In 2023 werden 980 kinderen geboren bij meiden die op dat moment nog geen twintig waren. Dat komt neer op 2 tienermoeders per duizend meiden van 15 tot 20 jaar.

2024

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek
<https://www.cbs.nl/nl-nl/visualisaties/dashboard-bevolking/levensloop/kinderen-krijgen>

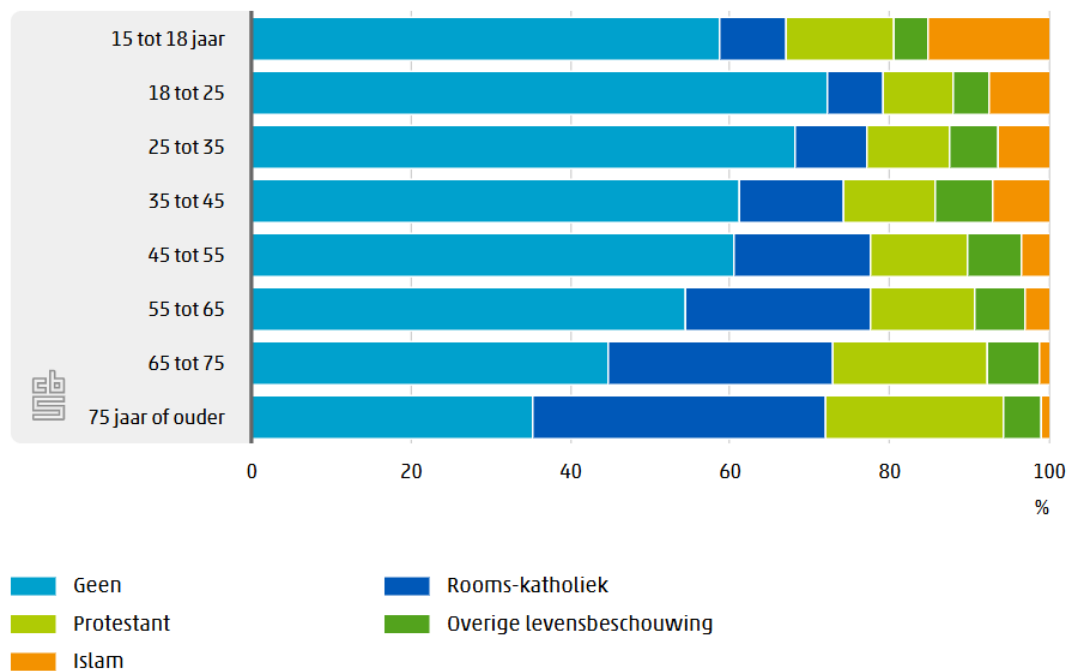
Kerk en geloof

41% van de 15-18 jarigen rekende zich in 2021 tot een religieuze stroming. Van de 18- tot 25-jarigen was dit 28%. In 2010 was dit nog bijna de helft voor beide leeftijdsgroepen.

December 2022

Bron: Centraal Bureau voor de Statistiek
[Bijna 6 op de 10 Nederlanders behoren niet tot religieuze groep | CBS](#)

Rekent zich tot kerkelijke gezindte of levensbeschouwelijke groepering, leeftijd, 2021

Beschermende factoren

[Positieve ontwikkeling van jeugd](#) | [Nederlands Jeugdinstituut](#)

Top 10 beschermende factoren

Het Nederlands Jeugdinstituut heeft een top 10 van beschermende factoren voor de positieve ontwikkeling van jeugd samengesteld op basis van bestaand onderzoek en gangbare theorieën. Een houvast voor gemeenten en voorzieningen bij de invulling van hun jeugdbeleid.

- **Sociale binding**
Kinderen hebben een warme, ondersteunende relaties. In het gezin, op school, met vrienden, in de wijk.
- **Kansen voor betrokkenheid**
Kinderen en jongeren leveren een concrete, betekenisvolle en gewaardeerde bijdrage aan de verbanden waarvan ze deel uitmaken, zoals familie, school en gemeenschap.
- **Prosociale normen**
Kinderen groeien op met duidelijke normen en waarden voor positief gedrag. Deze worden uitgedragen en nageleefd.
- **Erkenning en waardering voor positief gedrag**
Om hun sociaal gedrag te versterken is van groot belang dat kinderen en jongeren erkenning en waardering krijgen voor positief gedrag. De kans is dan groot dat zij dit gedrag in de toekomst zullen herhalen.
- **Steun van belangrijke volwassenen in de omgeving**
Steun van volwassenen levert een belangrijke bijdrage aan het welbevinden van kinderen en jongeren. Direct of indirect (door ouders te helpen bij de opvoeding).
- **Constructieve tijdsbesteding**
Jongeren hebben vanuit het gezin en de gemeenschap de kans om in hun vrije tijd deel te nemen aan bijvoorbeeld creatieve activiteiten (muziek, theater) en jeugdprogramma's (zoals sport, clubs of verenigingen).
- **Competenties**
Voor een positieve ontwikkeling en om goed mee te komen in de maatschappij hebben jeugdigen sociale, emotionele en gedragsmatige vaardigheden nodig.
- **Cognitieve vaardigheden**
Zowel algemene cognitieve vaardigheden (zoals logisch en analytisch denken) als specifiek cognitieve vaardigheden (zoals lees- en rekenvaardigheden) zijn belangrijk voor succes op school.
- **Schoolmotivatie**
Ook schoolmotivatie is belangrijk voor het succes op school. Het gaat om betrokkenheid bij leeractiviteiten, binding met school, prestatiemotivatie en positieve verwachtingen ten aanzien van eigen succes.
- **Positieve identiteit**
Kinderen en jongeren met eigenwaarde, positieve verwachtingen over de toekomst en persoonlijke effectiviteit, stellen zichzelf hogere doelen en zijn gemotiveerd om deze doelen te bereiken.